

A.Levent TÜZEL
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Manisa'nın Köprübaşı (Salihli-Manisa) uranyum yatağı üzerinde 1961 -1974 yılları arasında Maden Teknik Arama Endüstri Kurumu tarafından, 1970 - 1980 yılları arasında Etibank tarafından sürdüren çalışmalar, 1975 yılında uranyum yataklarında nükleer yakıt için gerekli ilk "sarı pasta" üretimi yapılmasını müteakip maden sahasında iyileştirme önlemleri alınmadan durdurulmuştur. Çalışmaları durdurulan tesislerin bulunduğu uranyum yataklarının çevresel etkilerinin bilimsel olarak araştırılması ve alınacak önlemlerin belirlenmesi için Anayasanın 98'nci, İçtüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederim. 22.01.2014

A. Levent TÜZEL
HDP İstanbul Milletvekili

A.Levent TÜZEL
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Köprübaşı İlçesi Kasar Köyü yakınındaki uranyum cevheri çıkarılan alanda radyasyonun dünya genelinde izin verilen yıllık radyasyon değerinin 140 katı olduğu, bu değerlerin, nükleer çöplük olarak bilinen İzmir Gaziemir’de eski kurşun fabrikasının atıklarının bulunduğu alandaki ölçümlerin tam 20 katı olduğu 19.01.2014 tarihli Evrensel Gazetesinde manşet haber olarak verilmiştir.

Fırat Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Ahmet Şaşmaz’ın, 2007-2008 yılları arasında “Köprübaşı (Salihli-Manisa) uranyum yatağı çevresinde **toprak, su ve bitki** örneklerinde uranyum düzeyleri ve olası çevresel etkilerinin belirlenmesi” konulu bir çalışma yaptığı, bölgedeki uranyum kirliliğini bilimsel olarak tespit ettiği belirtilmektedir.

2008 yılında yayınlanan raporda, yöredeki uranyum yatakları üzerine ilk çalışmaların MTA tarafından 1961 yılında başladığı ve 1974 yılına kadar devam ettiği belirtilmektedir. Raporda ayrıca, yörede 1970 ve 1980 yılları arasında Etibank tarafından tesis kurularak, leaching yöntemi ile kayalar içerisindeki uranyumun kazanıldığı, 26 dönümlük bir arazi üzerine kurulan tesislerde 17 Ocak 1975 tarihinde ilk nükleer yakıt için gerekli olan “sarı pasta” üretildiği, daha sonra bu sarı pasta üretiminin durdurulduğu ve tesislerin terk edilmiş bir şekilde bırakıldığı aktarılmaktadır. Üretilen ‘sarı pasta’nın, kullanıldı ise nerede kullanıldığı, kullanılmadı ise nerede ve nasıl muhafaza edildiği bilinmemektedir.

Rapora göre, Köprübaşı uranyum yatağı çevresinde, toprak, bitki ve sularındaki uranyum kirlilik potansiyeli incelenmiş, yataklar çevresinde yetişen çok sayıda bitkinin kök, gövde, yaprak ve tohumlarında ağır metal miktarları saptanmıştır. Yanısıra, uranyum yatağı çevresindeki çok sayıda kaynak, kuyu ve derelerden akan suların analizleri yapıldığı, “özellikle uranyum yatağının bulunduğu alan ve çevrelerden beslenen sulara, **230 ppb’ye varan yüksek oranda uranyum** gözlendiği, bu suların WHO kriterlerine (**20 ppb**) göre en az on kat daha fazla kirlendiği saptanmıştır. Bu suların, yöredeki insan ve hayvanlar tarafından içilmesi, sulama amaçlı kullanılması, daha alt kotlardaki su kaynaklarını kirletmesi, çevre ve halk sağlığı açısından önemli riskler oluşturmaktadır”.

"Ayrıca madencilik çalışmaları yapılan bölge ve alanlar, üzerinde herhangi bir iyileştirme çalışmaları yapılmadan olduğu gibi terk edilmiştir. Böyle alanlarda uranyum, hem kısa, hem de uzun dönemde içerisinde, hem yüzey, hem de yer altı suları tarafından sürekli yıkanarak yöredeki toprak, su ve bitki örtüsünün kirlenmesine neden olmaktadır. Bu alanlar mevcut haliyle korunduğu takdirde yüzyıllarca devam edecek bir kirlilik kaynağı olarak kalacaktır."

Köprübaşı (Salihli-Manisa) uranyum yatağı çevresinden geçen, Demirci ve Gördes çayları, Gediz nehri ile birleşerek Demirköprü Barajı’na dökülmektedir. “Buradan çıkan sular Salihli, Turgutlu, Manisa ve son olarak da İzmir’de Ege Denizi’ne dökülmektedir... İçerisinden

A.Levent TÜZEL
İstanbul Milletvekili

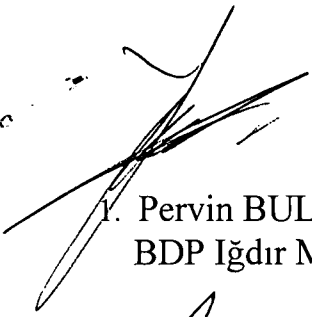
geçtiği yerleşim yerlerinde, yeraltı su akiferlerini beslemekte, zirai alanların sulanmasında ve yer yer de açılan kuyular yoluyla da içme amaçlı olarak kullanılmaktadır.

Dolayısıyla, yörede yaşayan insanlar ve diğer canlıların yanı sıra, uranyumca kirletilmiş bu sular, Gediz' vadisinde yaşayan canlıları ve nehirden sulanan tarım ürünlerini tüketen milyonlarca yurttaşın sağlığını doğrudan riske etmektedir.

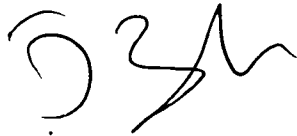
Maden sahasında rüzgarla savrulabilecek, solunum yoluyla vücuda alınan uranyum içeren toz zerreciklerinin, kanser ve anomali doğumlara sebep olduğu belirtilmektedir.

Anılan raporda, mevcut uranyum yataklarının, toprak, su ve bitki ve canlılar başta olmak üzere çevreye zarar vermeyecek şekilde rehabilite edilmesi "acil önlem" olarak belirlenmesine rağmen, bu yönde yetkili devlet idaresi tarafından adım atılmadığı belirtilmektedir.

Bütün bu gerekçelerle, Manisa'nın Köprübaşı uranyum sahasındaki tesislerin iyileştirme önlemleri alınmadan durdurulmasının çevreye ve halk sağlığına etkilerinin araştırılması, alınacak önlemlerin belirlenmesi için Meclis Araştırması açılması, meclis denetim çalışmaları bakımından son derece önemlidir.

1. Pervin BULDAN
BDP İğdır Milletvekili

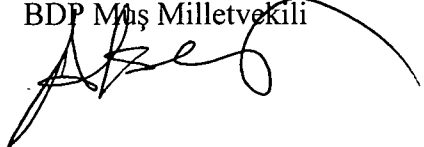
2. İdris BALUKEN
BDP Bingöl Milletvekili

3. Sırrı SAKIK
BDP Muş Milletvekili

4. Murat BOZLAK
BDP Adana Milletvekili

5. Halil AKSOY
BDP Ağrı Milletvekili

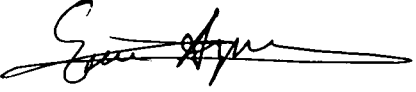
6. Ayla AKAT ATA
BDP Batman Milletvekili

7. Hasip KAPLAN
BDP Şırnak Milletvekili

8. Hüsamettin ZENDERLİOĞLU
BDP Bitlis Milletvekili

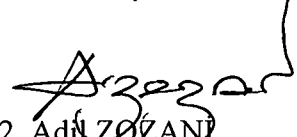
9. Emine AYNA
BDP Diyarbakır Milletvekili

10. Nursel AYDOĞAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

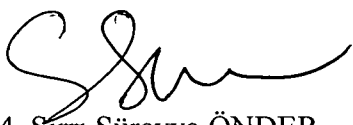
11. Altan TAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

12. Adil ZOZANI
BDP Hakkari milletvekili

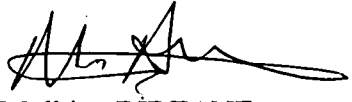
13. Esat CANAN
BDP Hakkari milletvekili

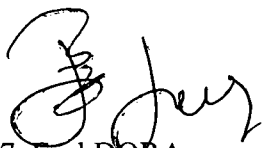
14. Sırrı Süreyya ÖNDER
HDP İstanbul Milletvekili

15. Sebahat TUNCEL
HDP İstanbul Milletvekili

16. Mülkiye BİRTANE
BDP Kars milletvekili

17. Erol DORA
BDP Mardin milletvekili

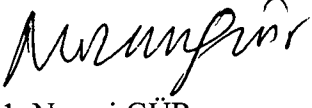
18. Ertuğrul KÜRKÇÜ
HDP Mersin Milletvekili

19. Demir ÇELİK
BDP Muş Milletvekili

20. İbrahim BİNİCİ
BDP Şanlıurfa Milletvekili

21. Nazmi GÜR
BDP Van Milletvekili

22. Özdal ÜÇER
BDP Van Milletvekili